

ÚJ FOLYAM

2014 / 1.

MAGYAR HOLOKAUSZT 70

Sehogy sem tud megtörténni – Hafner Zoltán beszélgetése
Kertész Imrével A nyomkereső című kisregényről
Kertész Imre: Előszó A nyomkereső német kiadásához
Vajda Mihály: A személyes emlékezet filozófiája
Vaszilij Grosszman: Ukrajna zsidók nélkül
Bóc Imre: Élete kockáztatásával. Mallász Gitta, Budapest, 1943/44
(egy zsidómentés története)

Kékesi Zoltán: Totem és fétis: esszé egy kultuszról – Tiszaeszlár
Heller Ágnes: Holokauszt-olvasónapló 2013–2014
Alexander és Margarete Mitscherlich: A gyászolásra képtelenül.
A közösségi viselkedés alapjai

Borbély Szilárd emlékezete, versek és Györe Bori esszéje
Géczi János Az ima háza (jeruzsálemi útirajz)
Kósbányai János: Római anizx – Ferenc pápa Jeruzsálemben
Szarka Klára: Erdélyi Lajos kiállításáról

A „Járkálj csak, halálraitélt!” költői:
Pásztor Béla, Vető Miklós, Zsigmond Ede,
Kuti László és Forgács Antal verseiből

WWW.MULTESJOVO.HU

MÚLT

ÉS JÖVŐ

ZSIDÓ KULTURÁLIS
FOLYÓIRAT

MÚLT ÉS JÖVŐ

Alapította 1911-ben és szerkesztette 1944 márciusáig: Patai József
Újraalapította: Kőbányai János 1988-ban

Új folyam XXVI. 2014/1.

Főszerkesztő KŐBÁNYAI JÁNOS • Szerkesztőségvezető FENYŐ ÁGNES
E számot gondozta DOROGI KATALIN
Történelem HARASZTI GYÖRGY • Archívum DALLOS ESZTER
Művészeti vezető KÁLMÁN TÜNDE

Kiadja a Múlt és Jövő Alapítvány
Felelős kiadó: Kőbányai János

© MÚLT ÉS JÖVŐ 2014/1.

LAPUNK MEGJELENÉSÉT TÁMOGATTÁK:
NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGE
MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ ÖRÖKSÉG KÖZALAPÍTVÁNY

ISSN 0864-8646

Nyomtatás:
HVG Press Kft.

A SZERKESZTŐSÉG CÍME: 1024 BUDAPEST, KELETI KÁROLY U. 16., 2. emelet 3.

TELEFON/FAX: 316-7019 • E-MAIL CÍM: mandj@multesjovo.hu

A FOLYÓIRATSZÁM ÁRA: **1450 Ft + postaköltség (34 USD vagy 26 EUR)**

MAGYARORSZÁGON POSTAKÖLTSÉGGEL EGYÜTT AZ ÉVI ELŐFIZETÉS: **5000 Ft**,
AZ ÉVES ELŐFIZETÉS EURÓPÁBAN: 5000 Ft + postaköltség, azaz **82 USD, illetve 56 EUR**,
AZ ÉVES ELŐFIZETÉS EURÓPÁN KÍVÜL: 5000 Ft + postaköltség, azaz **115 USD, illetve 80 EUR**

Az utalást számlaszámunkra, a Múlt és Jövő Alapítvány részére a K & H Bank Nyrt.-hez
(1051 Budapest, Vigadó tér 1.) küldhetik: 10200823-22220378-00000000

Fizetési módok: átutalás,

Amint erre igényüket bejelentik, a számlát postán megküldjük.

Külföldről utalva: swift-kód: OKHBHUHB,

IBAN: HU13 1020 0823 2222 0378 0000 0000

A Múlt és Jövő honlapján megtalálhatják a kártyával történő fizetés módzatait.

www.multesjovo.hu

KÉRJÜK, EBBEN AZ ÉVBEN IS ADÓJUK 1%-ÁVAL TÁMOGASSÁK MEGJELENÉSÜNKET!

Felajánlani a MÚLT ÉS JÖVŐ ALAPÍTVÁNY 10200823-22220378-00000000 számlaszámán lehet.

Adószámunk: 19638115-2-41.

Köszönjük.

SUMMARY

This issue is dedicated to the Holocaust. With exalted texts of the tragedy have sought to create Imre Kertész's great idea – the organic embedding of the Holocaust in Hungarian culture; to evoke the apocalyptic fire, which brings catharsis to the soul. However paradoxical it may seem, that is a lot more consolatory and humane than the petty-minded peddling of memories of the Holocaust in today's public bar. It is a great distinction for *Múlt és Jövő*, just when it started out, to be able to descend again with some of Imre Kertész's more recent and original thinking into the Inferno of history, and more particularly human history. The story of how the small novel *The Pathseeker* came into being – via an interview with Zoltán Hafner – looks at philosophical and artistic aspects of the relationship to the Holocaust from several dimensions of time. The forward that he wrote for the German translation of this relatively little known work appears here for the first time in Hungarian. Mihály Vajda's essay *The Philosophy of Personal Recollection* also deals with matters of remembrance of the Holocaust. Imre Kertész's work offers for that a philosophical handhold for philosophers – an analysis of this kind of Kertész the philosopher has not hitherto featured in the broad international reception that his works have met. Ágnes Heller's current reading diary, which started off in the columns of this magazine and one from which an appetizer is published here for a second time this year – a passage again dealing with the Holocaust in the light of the state of Israel, which was born as a direct consequence of the catastrophe. (Our compliments on the occasion of its 85th anniversary to this supporter of this venture and one of the determinants of its intellectual direction.)

The extract from Alexander & Margarete Mitscherlich's book *Incapable of Grieving: the Foundations of Communal Behavior* concerns the difficulties of mourning following the Holocaust on the basis of Germany's experiences. The world-famous Soviet Russian writer and journalist Vasily Grossman's 1946 essay *Ukraine Without Jews* was found and provided with footnotes by Ákos Szilágyi (there is no need to stress its renewed current relevance).

A sympathetic portrait of Imre Bóc, a Hungarian savior of lives, is uncovered. Iván Kiss presents the life of a recently deceased survivor (András Júda Garai), who wrote one of the most significant testimonies in Hungary's literature of the Holocaust (*The Devil Grinned Out of the Flames*, Pécs, 1995). László Kékesi's multidisciplinary study, which takes as its point of origin of its discussion of the relation of Hungary to its Jewish population the blood libel of the Tiszaeszlár affair, which led anti-Semitic agitation in Austro-Hungary in 1882–83, and into relevance down to the present day. Leave is taken of Szilárd Borbély, who died recently at a tragically young age by reprinting poems that have appeared before in *Múlt és Jövő*, and by publishing Bori Györe's study. János Géczi perpetuated his experiences in Jerusalem in a many-hued travelogue-essay rich in ideas. János Kőbányai went to Rome, originally in order to attune himself to the Pope Francis's visit to the Holy Land, but over this year's Pesach – Easter period in Rome, but he was able to recount on many other experiences.

The poetry selection in this issue has been made from poets who were destroyed in the Holocaust even before they were able to establish a career. In its entirety – oeuvres which await discovery – it sprang from a sense of 'Let only he who is sentenced to death stroll here' (Béla Pásztor, Miklós Vető, Ede Zsigmond, Antal Forgács, Sándor Berkó, László Kuti). The editor's note as well deals with a similar phenomenon – a concert which preserved the memory of musicians who were silenced by the Holocaust (László Weiner, László Gyopár, Mihály Nádor).

ÚJ KÖNYVHETI KIADVÁNYAINK

1450 Ft

www.multesjovo.hu